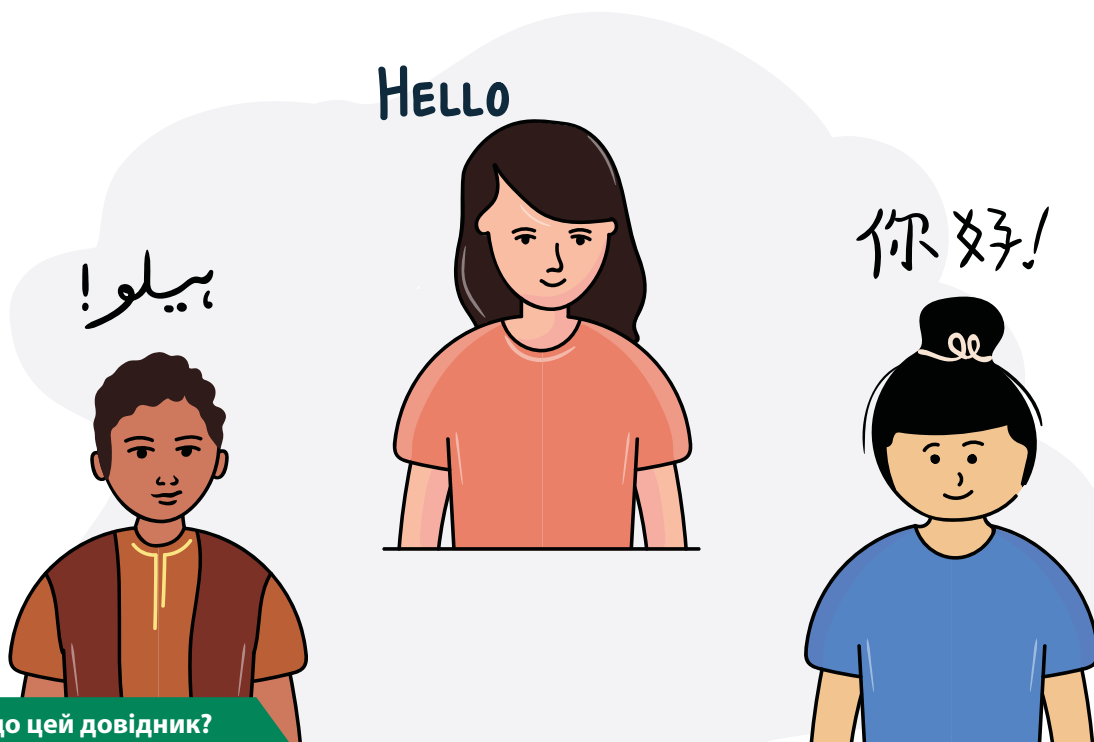

Про систему освіти в Шотландії: початкові школи

Довідник для батьків дітей і молоді, які користуються англійською як додатковою мовою (EAL)

Про що цей довідник?

Цей довідник містить корисну інформацію, яка допоможе вам знайти школу для вашої дитини та зрозуміти систему освіти в Шотландії.

У Шотландії функціонують школи кількох типів:

- місцеві школи;
- спеціальні школи;
- конфесійні школи;
- школи гетьської освіти;
- незалежні (платні) школи.

У цьому довіднику міститься інформація про шотландські школи, за навчання в яких платити не потрібно.

Ви також можете навчати дитину вдома в режимі повного або неповного навчального дня.

Це називається *домашнім навчанням*. Докладніше дивіться на вебсайті <https://www.mygov.scot/learning-home-education-flexi-schooling/home-education-flexi-schooling>.

Навчальний заклад	Опис
Ясла	Факультативні (дитина відвідує за вашим бажанням). Вік дитини: від 0. Фінансування передбачене для деяких дворічних дітей і всіх дітей у віці 3-4 років.
Початкова школа Початкова 1 Початкова 2 Початкова 3 Початкова 4 Початкова 5 Початкова 6 Початкова 7	Обов'язкова (дитина має відвідувати). Вік дитини: 4,5–12 років. Зазвичай школа працює з 9:00 до 15:00, графік роботи може змінюватися.
Середня школа S1 S5 S2 S6 S3 S4	S1–S4: відвідування обов'язкове. S5 і S6: відвідування факультативне. Вік дитини: 12-16 років.

1. Як можна знайти місце у школі для дитини?

Місцеві органи влади визначають школу, місце в якій отримає ваша дитина, за т. з. "районами обслуговування". Найближча до вас школа може не належати до вашого району обслуговування. Щоб переглянути перелік шкіл у вашому районі обслуговування, зайдіть на вебсайт муніципалітету і введіть свій поштовий індекс. Докладніше дивіться на вебсайті <https://www.mygov.scot/register-your-child-for-a-school>

Ви можете зв'язатися зі школою у вашому районі обслуговування за відсутності доступу до онлайн-форм або в разі запису до школи протягом навчального року.

Ви можете подати заявку на запис до інших шкіл за межами вашого району обслуговування.

- За наявності місця ваш запит мають задовольнити.
- За відсутності місця ви можете підшукати школу з вільними місцями, записати дитину до школи у вашому районі обслуговування або вибрати платну приватну школу.
- Ви також маєте право подати апеляцію, якщо ваш запит не задовольнили.

2. В якому віці моя дитина піде до школи?

Діти в Шотландії ідуть до школи у віці від 4,5 до 5,5 років.

- Якщо день народження вашої дитини припадає на період між 1 березня та 31 серпня або на одну з цих дат, дитина піде до школи на початку осіннього семестру в серпні того року, в якому їй виповнилося п'ять.
- Якщо день народження вашої дитини припадає на період між 1 вересня та останнім днем лютого або на одну з цих дат, дитина піде до школи на початку осіннього семестру в серпні до виповнення п'яти років.
- Якщо вашій дитині ще не виповнилося п'ять років до дати, коли вона має іти до початкової школи, ви можете відтермінувати запис вашої дитини до початкової школи на рік. Діти з відтермінованим записом до початкової школи мають право на додатковий рік дошкільного навчання та догляду.

3. Як дізнатися дати навчання та канікул?

Дати навчання та канікул в Шотландії неоднакові.

Зверніться до школи по інформацію про дати або дивіться вебсайт <https://www.mygov.scot/school-term-holiday-dates>.

4. Чого я можу очікувати від школи?

Докладнішу інформацію про школу дивіться у *шкільному довіднику*. У кожній школі має бути свій довідник.

- Установлено таку максимальну наповнюваність класів для групи з одного року:
  - Початкова 1 – до 25 учнів.
  - Початкова 2–3 – до 30 учнів.
  - Початкова 4–7 – до 33 учнів.

Максимальна наповнюваність зведеного класу будь-якої вікової групи становить 25 учнів.

У зведеному класі разом навчаються групи дітей із двох і більше років (це пов'язано з комплектуванням персоналу, а не здібностями вашої дитини).

Програма для вашої дитини може складатися з таких елементів:

- Адаптувальні заходи, покликані допомогти вашій дитині освоїтися в школі.
- Регулярні уроки, які проводяться одним учителем.
- Деякі уроки, які проводяться вчителем-предметником.
- Доступ до повної навчальної програми (докладніше дивіться далі).
- Домашні завдання, пов'язані з навчанням у класі.

Чим ще займатиметься моя дитина у школі?

Ваша дитина зможе брати участь у позакласних заходах, шкільних екскурсіях та інших подіях, до яких належать:

- Збори та колективні богослужіння.
- Позакласні заняття та гуртки (спортивні, музичні, драматичні).
- Шкільні екскурсії до пам'яток, у театри, на спортивні заходи.
- Класні збори та вистави для перегляду виступів дітей.
- Громадські заходи та кампанії зі збору коштів, як-от дні спорту, ярмарки, дискотеки й вікторини.

Як я знатиму про те, що відбувається у школі?

Ваша школа регулярно інформуватиме вас про те, що відбувається у класі вашої дитини. Школи використовуватимуть різні канали комунікації, зокрема:

- Шкільний вебсайт: важливі дати, інформація та оголошення.
- Сповіщення: текстові повідомлення, соціальні мережі (як-от Twitter) і застосунки.
- Онлайн-системи: шкільне харчування і батьківські вечори.
- Електронне та поштове листування: інформація про школу, клас і канікули.
- Батьківські вечори та звіти: індивідуальні зустрічі та доповіді.
- Зустрічі та шкільні збори: про шкільне життя та предмети.
- Пряма комунікація: індивідуальне спілкування по телефону або електронною поштою.
- Батьківська рада / асоціація батьків і педагогів: вибрана група батьків, що представляє погляди інших батьків.

Дізнавайтесь більше, спілкуючись із іншими батьками на ігровому майданчику.

5. Чого очікує від мене школа?

Очікується, що батьки:

- Щодня і вчасно відправлятимуть дитину до школи, за винятком хвороб, візитів до лікаря або релігійних свят.
- Ознайомляться з інформацією про *безкоштовний шкільний транспорт* від муніципалітету на вебсайті <https://www.mygov.scot/free-school-transport>.
- Інформуватимуть школу про причини відсутності дитини. Намагайтеся інформувати школу завчасно.
- Повідомлятимуть шкільній громаді про важливі події або обставини для вашої дитини або родини. Громада докладе всіх зусиль, щоб підтримати вас.
- Надаватимуть *медичні та контактні дані*.
- Заповнюватимуть *бланки інформованої згоди* на шкільні екскурсії, фотографування дитини тощо.

6. Хто є хто у школі?

У шкільному довіднику або на вебсайті школи можна переглянути фотографії та прізвища персоналу школи. Іноді цю інформацію також розміщують на парадному вході школи.

Справтеся у школі, хто з персоналу працюватиме з вашою дитиною. Серед таких працівників можуть бути:

- *Старші керівники* — завуч, учитель-методист, директор.
- *Адміністратори* — шкільний секретар тощо.
- *Педагоги* — класний керівник тощо.
- *Вчителі-предметники* – викладач EAL (англійської як додаткової) тощо.
- *Допоміжний персонал* – шкільні асистенти, помічники стажистів тощо.

7. Яка навчальна програма школи?

Curriculum for Excellence — це шотландська навчальна програма для дітей і молоді віком від 3 до 18 років.

Ця програма має на меті передачу молоді знань, тренування навичок і культивування якостей, необхідних для навчання, життя та роботи у 21-у столітті.

Вона має створити умови, в яких діти й молоді люди зможуть стати:

- успішними учнями;
- впевненими в собі особистостями.
- відповідальними громадянами;
- дієвими членами суспільства.

Етапи й рівні

Навчальну програму розділено на два основні етапи:

- Загальна освіта, починаючи з перших років життя і до кінця S3.
- Спеціальна освіта, який охоплює навчання для отримання кваліфікації (від S4-S6).

Загальна освіта (BGE)	
Від 3 років – P1	Ранній рівень
P2–P4	Перший рівень
P5–P7	Другий рівень
S1–S3	Третій/четвертий рівень
S4–S6	Спеціальна освіта

Структура загальної освіти складається з п'яти програмних рівнів (ранній, перший, другий, третій і четвертий) у восьми програмних категоріях.

 Образотворче мистецтво	 Здоров'я та благополуччя	 Мови	 Грамота й англійська
 Арифметика й математика	 Релігійне й моральне виховання	 Природничо-наукові дисципліни	 Соціологія

У кожній програмній категорії виділяють певний набір "процесів" і "результатів".

Під процесами розуміють навчання. Під результатами розуміють кінцеву мету навчання. Вчителі оцінюватимуть знання, розуміння та навички дітей у межах «процесів» і «результатів». Оцінювання не ґрунтуватиметься лише на тестах. Докладніше дивіться на вебсайті <https://education.gov.scot/learning-in-scotland/>

Національні стандартизовані оцінювання для Шотландії (NSA)

Діти та молодь на рівнях P1, P4, P7 і S3 проходять стандартизовані онлайн-оцінювання грамотності та математичних здібностей. Оцінювання допомагають вимірювати прогрес дітей і надають допоміжну інформацію для формування професійного судження вчителів.

Дітям і молоді не потрібно спеціально готуватися до цих оцінювань, які не мають критеріїв успіху та невдачі.

8. Що знадобиться моїй дитині?

Справтеся в школі вашої дитини щодо наявності та місця придбання шкільної форми.

- У більшості шкіл у Шотландії запроваджено шкільну форму.
- Школа вашої дитини надасть список необхідних речей та інформацію про те, де їх можна купити. Крім того, дізнайтеся про форму для фізкультури та плавання.
- Ви можете мати право на т. з. «дотацію на шкільний одяг». Докладніше дивіться на вебсайті <https://www.mygov.scot/clothing-grants>.

Дізнайтеся у школі про доступні варіанти харчування вашої дитини, які включають:

- Шкільне харчування – іноді також називають шкільним ланчем або обідом.
- Бутерброди – приносять із дому.
- Обідня перерва – обід удома.

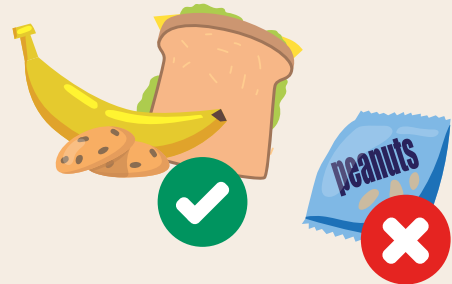

Дізнайтеся про меню *шкільного харчування*, вартість і спосіб оплати, оскільки:

- У початковій школі 1–5 можна харчуватися безкоштовно незалежно від фінансового стану вашої родини.
- Школа може допомогти в дотриманні особливої дієти, як-от халяльні страви.
- У деяких школах пропонують безкоштовне молоко та (або) фрукти.

Подайте заявку на безкоштовне шкільне харчування, якщо ви отримуєте інші пільги, оскільки це може допомогти отримати дотацію на шкільний одяг. Подайте заявку на вебсайті вашого муніципалітету. Докладніше дивіться на вебсайті <https://www.mygov.scot/school-meals>

У Шотландії учні часто беруть до школи невеличкий снек на перерву (відпочинок між уроками). Це можуть бути фрукти, бутерброд або печиво. Не давайте дітям їжу, що містить арахіс, оскільки в більшості шкіл арахіс у снеках заборонений.

9. На яку додаткову підтримку можуть розраховувати учні, які її потребують?

Усі діти та молодь мають право отримувати необхідну підтримку для повноцінного навчання. У Шотландії функціонує система інклюзивної освіти, націлена на подолання перешкод у навчанні під гаслом *Однакові можливості для кожної дитини* (GIRFEC).

Деякі діти та молодь потребують додаткової підтримки.

Дитині може знадобитися додаткова підтримка з різних причин, до яких належать:

- навчальне середовище;
- сімейні обставини;
- потреби в медичній допомозі або інвалідність;
- соціальні та емоційні чинники.

Місцеві органи влади запроваджують спеціальний регламент, за яким визначають, планують і надають підтримку дітям і молоді, що потребують додаткової допомоги в навчанні.

10. Як я можу допомогти своїй дитині в навчанні?

Дізнайтеся, як можна допомогти вашій дитині в навчанні [тут](https://www.bell-foundation.org.uk/eal-programme/guidance/parental-involvement/) або перейдіть на вебсайт www.bell-foundation.org.uk/eal-programme/guidance/parental-involvement/.